

Pestprotocol

*Erica Handofsky
Ayyoub Maarfi
7 december 2023*

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Visie	3
1.2	Wat is pesten?	3
2	Aanpak van het pesten	6
2.2	Het stappenplan na een melding van pesten	7
3	Digitaal pesten	9
4	Bijlagen	11
4.1	Bijlage 1: Leefstijl en verdieping	11
4.2	Bijlage 2: Publicaties, kijk- en leestips en links naar webpagina's	12
4.3	Bijlage 3: Voorbeeld van een anti-pestcontract	15

1 Inleiding

1.1 Visie

We vinden het belangrijk dat leerlingen zich veilig voelen bij ons op school. Pesten hoort daar niet bij. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het vaak moeilijk is om er grip op te krijgen. Zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten leerkrachten en anderen niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

1.2 Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en/of geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en bedreigend. Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van hun mentor of een andere docent in de school en hierom durven vragen. Docenten en onderwijsondersteunend personeel van de school dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben. Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

1.2.1 Vormen van pesten?

Met woorden:	Vernederen, belachelijk maken; Schelden; Dreigen; Met bijnamen aanspreken; Gemene briefjes, mailtjes, sms'jes schrijven; Roddelen.
Lichamelijk:	Trekken aan kleding, duwen, sjoeren, schoppen, slaan; Krabben en aan haren trekken; Wapens gebruiken.
Achtervolgen:	Opjagen en achterna lopen; In de val laten lopen, klemzetten of -rijden; Opsluiten.
Uitsluiting:	Doodzwijgen en negeren; Uitsluiten van feestjes; Bij groepsopdrachten.
Stelen en vernielen:	Afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen; Kliederen op boeken; Banden lekprikken, fiets beschadigen.
Afpersing:	Dwingen om geld of spullen af te geven; Het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen.

1.2.2 De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden leerlingen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdsgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een leerling die wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte;
- Angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt;
- Het probleem lijkt onoplosbaar;
- Het idee dat het niet mag; klikken.

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders):

- Niet meer naar school willen;
- Niet meer over school vertellen thuis;
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden;
- Slechtere resultaten op school dan voorheen;
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben;
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen;
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben;
- De verjaardag niet willen vieren;
- Niet buiten willen spelen;
- Niet alleen een boodschap durven doen;
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan;
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen;
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven.

1.2.3 De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Zij dwingen hun populariteit af door stoer te doen en zich onkwetsbaar op te stellen. Ze zijn vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, omdat, in de ogen van de pester, het slachtoffer er immers om vraagt om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie;
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet). Als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken;

- Het moeten spelen van een niet passende rol (bijvoorbeeld in geval van homo- of /biseksualiteit);
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas;
- Een niet democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd;
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau);
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid).

1.2.4 De meelopers en andere leerlingen (stille getuigen)

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen. Het kan echter ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Het kunnen ook stille getuigen zijn.

2 Aanpak van het pesten

Pesten is onacceptabel en vraagt om een duidelijke en krachtige reactie vanuit de school. De grote vraag is hoe dat het beste kan en vooral ook hoe we dat als team het beste kunnen aanpakken. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de school en de ouders aan een goede sfeer werken waarin leerlingen met respect met elkaar om kunnen gaan.

2.1.1 Uitgangspunten

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen; leerkrachten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
2. De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren;
3. Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten;
4. De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het anti-pestprotocol);
5. De school ontplooit preventieve (les)activiteiten.

2.1.2 De vijfsporenaanpak

Panta Rhei hanteert een zogenoemde 'vijfsporenaanpak'. Dit houdt in dat de school zorgt dat de directie, de mentoren en de docenten voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.

1. *Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt:*

- Het probleem wordt serieus genomen;
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurt;
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen;
- Het aanbieden van hulp door de counselor.

2. *Het bieden van steun aan de pester*

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de pester;
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen;
- Wijzen op gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag;
- Het aanbieden van hulp door de counselor.

3. *Het betrekken van de middengroep bij het probleem*

- De mentor bespreekt met de klas het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

4. *Het bieden van steun aan de ouders*

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen;
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken;
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind;

- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

De ouders van leerlingen die gepest worden hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school, het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerd te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

5. Preventieve maatregelen

- Elke mentor bespreekt ergens aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gemaakt dat pesten altijd gemeld moet worden en niets als klikken, maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd.
- In de onder – en bovenbouw wordt tijdens de mentorlessen gedurende het hele jaar aandacht besteed aan pesten. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. In bijlage 1 is te lezen welke methoden worden ingezet om pesten bespreekbaar te maken en een bijdrage kunnen leveren om het pesten te voorkomen.

2.2 Het stappenplan na een melding van pesten

2.2.1 De mentor

1. Wanneer er gepest wordt in de klas, praat de mentor eerst met de gepeste en later met de pester apart. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen;
2. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt en meldt dit ook aan de ouders. Indien de ouders daar behoefte aan hebben worden zij uitgenodigd;
3. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft;
4. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de leerjaar coördinator van de leerling(en). Hij houdt de acties uit punt 1 en 2 bij in het leerlingvolgsysteem.
5. Van de gesprekken rond pesten wordt een verslag gemaakt, die door de mentor wordt opgeslagen in het leerlingvolgsysteem van zowel de pester als het slachtoffer.

2.2.2 De leerjaar coördinator

1. Bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt maakt de leerjaar coördinator samen met de mentor een plan van aanpak welke in het leerlingvolgsysteem komt.
2. Hij heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart, of organiseert direct een gesprek tussen beiden;
3. Het gesprek met de pester kent drie doelen, namelijk:

- Confronteren;
 - Mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen;
 - Helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
4. In het contact met de gepeste wordt gekeken of “onhandig” gedrag aanleiding kan geven tot pesten.
 5. Hij brengt de casus in het overleg met de ondersteuningscoördinator in. Daarin wordt gekeken naar een passend hulpverleningsaanbod;
 6. Hij stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject;
 7. Hij bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders;
 8. Hij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor.

2.2.3 Vakdocenten

De vakdocenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat hierop adequaat reageren en een melding doen bij de mentor.

2.2.4 Traject voor de pester

Wanneer de pester opnieuw in pestgedrag vervalt, wordt hij ertoe verplicht om een individueel programma te volgen. Dit vindt plaats in de eigen tijd en dus niet tijdens schooltijd. Het doel van dit programma is reflectie en het gevoelig maken van de pester voor wat hij aanricht bij de gepeste leerling.

De ouders worden op de hoogte gesteld van deze verplichting door de teamleider. De teamleider beslist over een schorsingstraject en plant een gesprek met de ouders waarbij de ondersteuningscoördinator aanwezig is. De ondersteuningscoördinator agendeert in het wekelijks overleg met de leerjaar coördinatoren.

Dit protocol wordt gepubliceerd op het ouderportaal. Ook wordt dit protocol opgenomen in de docenteninformatiemap en staat het minimaal één keer per jaar op de agenda van de teamleiders.

3 Digitaal pesten

De volgende tips om digitaal pesten te voorkomen kunnen zowel op school als thuis worden besproken en gebruikt.

- Kijk uit met het geven van je adres en (mobiele) telefoonnummer, maar ook fot's van jezelf of je familie.
- Kijk uit met het geven van je adres en (mobiele) telefoonnummer, maar ook foto's van jezelf of je familie. Je weet nooit wat anderen daar mee doen
- Geef nooit zomaar je password, pincode of paspoortnummer aan instellingen of personen die je via internet kent.
- Vraag je ouders om toestemming als op internet gevraagd wordt een registratieformulier in te vullen.
- Laat geen onbekenden toe in je contactenlijst.
- Bedenk dat je op internet nooit zeker weet met wie je te maken hebt.
- Maak geen afspraakjes tenzij je weet wie het is
- Wil je afspreken met iemand die je via internet kent? Spreek dan af op een plek waar veel mensen zijn. Neem iemand mee en laat thuis weten waar je bent.
- Je anders voordoen dan je bent kan geinig zijn, maar ook gevaarlijk. Ook degene met wie je chat kan anders zijn dan hoe hij of zij zich voordoeet. Dat anders voordoen kan leuk zijn, maar jij bepaalt (of de ander met wie je aan het chatten bent) wanneer het genoeg is.
- Let op wat je doet voor een webcam. Laat je niks wijsmaken. Als jouw foto's of filmpje voor altijd over het internet zwerven krijg je spijt en kun je het niet meer terugdraaien.
- Wees voorzichtig met pop-up-berichten als 'wil je dit downloaden?' of 'wil je een gratis telefoon?'. Klik altijd op 'nee' of klik de pop-up weg. Deze berichten zijn meestal nep en kunnen je computer stukmaken. Als je twijfelt, vraag je ouders om advies.
- In mails kunnen virussen zitten, die je computer kapot kunnen maken. Wees extra voorzichtig als je de afzender van de e-mail niet kent! Niet openen dus!
- Als je iets ziet dat je naar vindt, klik het dan weg. Je hoeft er toch verder niet naar te kijken?
- Ga zelf niet schelden via app of chat. Woorden komen harder aan als je ze leest en je kunt niet zien hoe de ander reageert.
- Meld vervelende sites bij de volgende meldpunten:
 - meldpunt.nl (als je iets ziet op internet wat discrimineert)
 - meldpunt.org (als je kinderporno tegenkomt, bijvoorbeeld in spam).

3.1.1 Wat kun je tegen digitaal pesten doen?

Realiseer je dat dit gebeurt door iemand, die het persoonlijk moeilijk heeft en niemand heeft die hem/haar daarbij kan helpen.

Niet altijd persoonlijk opvatten

Als het pesten komt van mensen die je niet kent, vat scheldpartijen of beledigingen dan niet persoonlijk op. Vaak maken mensen negatieve opmerkingen uit verveling. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijk gaan schelden

Negeer de pestmails, - sms, -chats of -appjes

Je kunt het beste niet reageren op haatmailtjes of andere digitale pesterij. Verwijder de berichtjes zonder ze te openen. Onderdruk je nieuwsgierigheid! Het negeren is effectief in de beginfase van pesten, dus als de pester nog niet zolang aan het pesten is. Pestkoppen willen vaak aandacht. Als je niet reageert, gaan pesters op zoek naar iemand anders om te pesten.

Dat geldt ook voor chatrooms. Als daar vervelende opmerkingen worden gemaakt, stop dan met chatten, verlaat die chatroom.

Blokkeer de afzender

Krijg je pest e-mails, blokkeer dan de afzender. Als het gaat om appjes of chats op de mobiele telefoon, dan heb je op sommige mobiele telefoons de mogelijkheid om bepaalde nummers te blokkeren. Dit werkt alleen als vanaf een andere telefoon met nummervermelding het bericht wordt verzonden, waarmee de dader zich blootgeeft. Wanneer hij of zij echter de telefoon van iemand anders gebruikt, is weliswaar de telefoon, maar niet de dader te achterhalen. Er is dan weer sprake van anonimiteit. Het nummer kan vervolgens wel worden geblokkeerd. Wanneer andere methoden niet helpen, kan (eventueel geheim) nummer worden aangevraagd

Praat erover

Praat rover praten met je vrienden, je ouders of een leraar die je vertrouwt is belangrijk. Bewaar de bewijzen. Als de pesterijen al in een verder gevorderd stadium zijn en er via de sms, chat of Je kunt naar een van de contactpersonen op school gaan die speciaal zijn aangesteld om je te helpen bij vormen van ongewenst gedrag. Zij kunnen je vertellen wat je nog meer kunt doen om het vervelende gedrag te stoppen. Zij kunnen je ook helpen als het vervelende gedrag misschien al gestopt is, maar je er nog steeds last van hebt

Doe aangifte bij de politie

In bepaalde gevallen kun je naar de politie om aangifte te doen. Pesten kan zo hardnekkig zijn dat het pesten 'stalken' wordt genoemd. Dit is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenislaf.nl. Voel je niet schuldig als er iets vervelends gebeurt. Het is niet jouw schuld.

Wees zuinig op je wachtwoorden

Zorg dat je je wachtwoorden en inlognamen niet doorgeeft aan anderen of dat ze makkelijk te raden zijn. Zo kunnen anderen niet bij je website of e-mail. Als dit wel gebeurd is, neem dan contact op met de beheerder van de site.

4 Bijlagen

4.1 Bijlage 1: Leefstijl en verdieping

Leefstijl is preventief in te zetten als middel tegen het pesten. Het bevordert een gezonde groepsvorming, geeft hulp bij het oplossen van situaties en leert meerdere communicatiestijlen aan. De volgende lessen zijn van belang in deze vorming;

4.1.1 Thema's Leefstijl leerjaar 1 en 2

Leerjaar 1

- Thema 1: Goed begonnen is half gewonnen – volledig uitvoeren
Daarna mogen de volgende thema's volgens behoefte van de groep aangeboden worden, maar wel met de uitvoering van deze lessen.
- Thema 2: Heldere communicatie
Les 1 Ik hoor je, les 2 Digitaal
- Thema 3: Sterk door gevoel.
Les 1 Falen en opstaan, les 2 Grip op je gevoel
- Thema 4: Goed voor mezelf
Les 1 Dit ben ik!, les 2 Piekerpreventie
- Thema 5: Sterk in samenwerk
Les 1 Samen bereik je meer
- Thema 6: Opgelost
Les 2 Conflict? Opgelost!
- Thema 7: Maak jouw keuze
Les 3 Wensen en grenzen
- Thema 8: De maatschappij en jij
Les 3 Geven en nemen

Leerjaar 2

- Thema 1: Goed begonnen is half gewonnen – volledig uitvoeren
Daarna mogen de volgende thema's volgens behoefte van de groep aangeboden worden, maar wel met de uitvoering van deze lessen.
- Thema 2: Heldere communicatie.
Les 1 Weet wat je zegt
- Thema 4: Goed voor mezelf
Les 1 Groeien geeft vertrouwen
- Thema 5: Sterk in samenwerk
Les 1 #DTV, les 2 Denken in zes kleuren, les 3 Samenwerken als een team
- Thema 6: Opgelost.
Les 1 Denken in oplossingen, les 2 Samen voor een goede sfeer, les 3 Wrijving geeft glans
- Thema 7: Maak jouw keuze.
Les 2 Bewust online
- Thema 8: De maatschappij en jij.
Les 2 Samen verantwoordelijk

4.2 Bijlage 2: Publicaties, kijk- en leestips en links naar webpagina's

4.2.1 Publicaties

Fekkes, M. *Bullying among elementary school children*. Promotie Universiteit Leiden 28 juni 2005. Fekkes onderzocht of antipestbeleid op (basis)scholen helpt.

Meer, B. van der, *De zondebok in de klas*. Deze publicatie kan via het e-mailadres: b.vandermeer@home.nl worden aangevraagd.

Meer, B. van der, *Pesten op school. Overzicht van artikelen*. Utrecht: Algemeen Pedagogisch Studiecentrum (APS), 1999. ISBN 90 6607 304 7. De publicatie is schriftelijk te bestellen bij het APS o.v.v. bestelnummer: 601.003. Het postadres is: APS, Postbus 85475, 3508 AL Utrecht.

Meer, B. van der, *Kinderen en pesten, wat volwassenen ervan moeten weten en eraan kunnen doen*. Utrecht/Antwerpen: Kosmos-Z&K-uitgevers, 2002, 3e volledig herziene druk. ISBN: 90 21 53 62 50. In dit boek vindt men een concrete antwoorden op de vragen die ouders tijdens ouderavonden het meest stelden.

Meer, B. van der, *Pesten bij kinderen, adviezen aan volwassenen*. Driebergen: OUDERS & COO, 1996, 2e druk. ISBN 90 75 760 01 9. In deze publicatie is achtergrondinformatie voor ouders over pesten op school opgenomen, waarna concrete adviezen worden gegeven aan de ouders van de pester, het gepeste kind en die van de rest van de klas.

Meer, B. van der, *Pesten op school, lessuggesties voor leerkrachten*. Assen: Van Gorcum, 2002, tweede druk. ISBN 90 232 3239 9.

Meer, B. van der, *Lees- en voorleesboeken over pesten*. Utrecht: APS, Afd. VODA, 1999, ISBN 90 6607 3055.

Mooij, T. *Pesten in het onderwijs*. Nijmegen: Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS), 1992.

Mooij, T. *Leerlinggeweld in het voortgezet onderwijs*. Nijmegen: Instituut voor Toegepaste Sociale Wetenschappen (ITS), 1994.

4.2.2 Kijk- en leestips voor docenten

<https://www.weektegenpesten.com/>

27 september t/m 1 oktober 2021

<https://www.lessonup.com/nl/lesson/dFezYZy5A88Tyry4C/BzWD5BZZfancGbShi>

Bring it on, les met materiaal, te gebruiken bij mentorles

Jeugdjournaal special week tegen pesten 2020.

<https://jeugdjournaal.nl/artikel/2349205-de-speciale-uitzending-van-het-nos-jeugdjournaal-over-pesten.html>

4.2.3 Speelfilms

1. Spijt!, 2013 (Nederland) inclusief lesmateriaal; <https://www.stoppestennu.nl/les-idee-4-film-spijt>
2. Bluebird (2004); regisseur Marijke de Jong; Nederlandse speelfilm.
3. De tasjesdief (1995); regisseur Maria Peters; Nederlandse speelfilm.
4. Pudding Tarzan (1982); regisseur Soren Kragh-Jacobson; Deense jeugdfilm.
5. Pestkop (2017); regisseur Sjoerd de Bont; Nederlandse speelfilm.

4.2.4 Leestips

1. Spijt! - Carry Slee
2. Like me! Caja Cazemier
3. Xinia's wraak – Lydia Rood
4. Offline – Caja Cazemier

4.2.5 Links naar internetsites over pesten

<http://pesten.startpaga.nl> <http://pesten.startkabel.nl>

www.pestweb.nl

Website van het APS met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.

www.pesten.net

Voor en door slachtoffers, richt zich op Nederland en Vlaanderen. Opgericht door Bob van der Meer.

www.stopdigitaalpesten.nl

Campagne van SIRE (Stichting Ideële Reclame)

www.digibewust.nl

Een informatieve site van het Ministerie van Economische Zaken, die u als consument of zakelijke gebruiker informeert over het veilig gebruik van internet (was voorheen: www.surfopsafe.nl)

www.ppsi.nl

PPSI is een expertisecentrum van het APS op het gebied van het bestrijden en voorkomen van (homo)seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs. Aansluitend op het werkgebied van vertrouwenspersonen kunt u bij PPSI ook terecht voor informatie over: pesten, agressie, geweld, discriminatie en racisme.

www.schoolveiligheid.nl

Centrum School en Veiligheid van het APS verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid en adviseert schoolleiders,

leraren/docenten, mentoren, leerjaar coördinatoren, vertrouwens (contact)personen, onderwijsondersteunend personeel, et cetera.

www.veilig.kennisnet.nl

Handreikingen en links voor ouders, leraren, kinderen, scholieren, schoolmanagers en ICT- coördinatoren. Deze website is een onderdeel van de programmalijs "Veilig en eenvoudig" van het SURFnet/Kennisnet project.

4.3 Bijlage 3: Voorbeeld van een anti-pestcontract

Ik vind dat iedereen zich veilig moet voelen in school.

Daarom houd ik mij aan de volgende afspraken:

- Ik accepteer de ander zoals hij is en ik discrimineer niet;
- Ik scheld niet en doe niet mee aan uitlachen en roddelen;
- Ik blijf van de spullen van een ander af;
- Als er ruzie is, speel ik niet voor eigen rechter;
- Ik bedreig niemand, ook niet met woorden;
- Ik gebruik geen geweld;
- Als iemand mij hindert, vraag ik deze duidelijk daarmee te stoppen;
- Als dat niet helpt dan vraag ik een docent om hulp.

Handtekening leerling: _____